

των πλουσιών αὐτῶν ἐνίοτε οὔτε ἄρτον σχεδὸν δύνασται νὰ εὕρῃς τὸ ἐσπέρας, μάλιστα δὲ τὴν νύκτα. ἐπειδὴ τὰ περισσεύματα τῆς τραπέζης οἱ ὑπέρηται θεωροῦσιν ὡς ἰδιοκτησίαν των ἀναμφισβήτητον.

Ἄν κατὰ τύχην ὁ ὑπέρητης δὲν δαπανήσῃ εἰς ἀσωτίας τὸν μισθὸν του, αἱ μὲν νεάνιδες τὸν μεταβάλλουσιν εἰς κοσμήματα, οἱ δὲ ἄνδρες εἰς ἀργυροῦς δακτυλίου, ἢ τὰ βίπτουσιν εἰς τὸ καπηλεῖον.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὑπάρχουσι χιλιάδες ἴσως ἀποθεματηρίων, ὅπου τὰ οἰκονομούμενα ἀποταμιεύονται ἐπὶ τόκῳ· εἰς τὴν Ἰταλίαν ὅμως, καὶ τὴν Ἰσπανίαν δυσκόλῳ· θέλει κατορθωθῆ τὸ τοιοῦτον.

Οἱ ἄνθρωποι τῶν μεσημβρινῶν τόπων ὀλίγον φροντίζουν περὶ ὅσων φρονοῦσιν, ἢ λέγουσιν ἄλλοι, τουναντίον δὲ εἰς τοὺς βορείους τόπους μεριμνῶσι πολλὴν περὶ τῆς κοινῆς ἐν γένει γνώμης.

Ἡ ἐπιτατεία καταντᾷ ἀδιόρθωτος καὶ ἀφρευκτος εἰς τὰ νότια κλίματα· ὅθεν εἰς τὴν Ρώμην ἐν μέσῳ τῆς πομπῆς τῶν τελετῶν καὶ τῶν πολυτελέων παρατάξεων θλίβεται ὁ περιηγητῆς ὑπὸ τοῦ θαύματος τῆς ἐπιτατείας, τῶν βραχῶν καὶ τῶν πληθῶν, ἢ διαφόρων πηρώσεων.

Οὐδαμῶ ἴσως πλήθουν οἱ πτωχοὶ ὅσον εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἀλλ' ἢ περὶ τὴν κοίτην ὑπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ σχηματισμοῦ. Ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας, ὑπέγε κατὰ πρῶτον εἰς τὸν Λονδίνον ἐθαύμασε μὴ ἀπαντήσας τοὺς τόσον συνήθεις ἀλλαχοῦ πτωχοί· ὅθεν ἐκστατικῶς ἠρώτησε τὸν πρέσβυν του· ποῦ εἰσικονταὶ οἱ τοσοῦτον διαβουλλόμενοι πτωχοὶ τῆς Ἀγγλίας; ἐπὶ τοὺς ὁποίους δαπανᾶται μέρος τῆς δημοσίου προσόδου; ἀλλ' ὁ πρέσβυς τὸν ἐβεβαίωσε ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν περιστημένων, ἢ περιπατούντων ἐκείνων ἀνθρώπων, οἵτινες ἔφερον μεταξὺ τῆς περισκελίδας ἑσπεροῦντο ἴσως κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου. (Δισμύθηδης πολιτ. οἰκονομία.)

Διαφέρουσι δὲ καὶ αἱ κατακτήσεις τῶν βορείων ἐθνῶν παρὰ τὰς τῶν μεσημβρινῶν· διότι αἱ μὲν πρῶται ὑπάρχουσιν ἐπιχειρήσεις ἐθνικαί, καθὼς π.χ. ἡ τῆς Ρωσσίας, ἢ καὶ τῶν Ὀθωμανῶν αὐτῶν· αἱ δὲ προσωπικαί, καταλήγουσαι καὶ ἀφαιζόμεναι εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς τοῦ παρθητοῦ, ὡς ἦσαν αἱ τοῦ Ναπολέοντος.

Ὁ ἀνθρώπος τῆς ἄρκτου ὑπάρχει τόσον ἐπιμόνος καὶ ἐκδικητικὸς καὶ ἐσεκεμμένος, ὥστε μονομαχῶν ὁ κάτοικος τῆς Νοβεργίας μετεχειρίζετο ἄπλου μαχαίριον, τοῦ ὁποίου ἡ λαπίς εἶχε προσδιορισμένον πλάτος· ὁ προπαρσκειαζόμενος μισοφόνος ἐκράτει τοιοῦτοτρόπως τὸ ὄργανον τοῦ θανάτου, ὥστε νὰ μὴ γίνῃ ἢ πληγῇ βαθυτέρα παρὰ τὴν γενομένην συμφωνίαν. Εἰς τὰ καφενεῖα τῆς Ἰταλίας τουναντίον ὁ δολοφόνος ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ ἐχθροῦ αἰφνηδῶς.

Ὁ κάτοικος τοῦ βορῶν μόνον σχεδὸν διὰ τῆς φιλοπονίας δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὴν διανοητικὴν ἰκανότητα τοῦ μεσημβρινοῦ, ὅστις ἐκ φύσεως τὸν ὑπερβαίνει κατὰ τοῦτο.

Εἰς τὰς μεσημβρινὰς χώρας ἡ πρωτεύουσα δὲν ὑπερέχει τῶν ἄλλων, ὡς τὸ Λονδίνον καὶ οἱ Παρίσιοι, ὅθεν οἱ Ἴταλοι διατrophoῦσιν εὐκολώτερον τὴν

ἀτομικότητά των. Ἀφ' οὗ διέβλησεν τὴν Ρώμην, εὐρίσκεις πλέον ξενοδοχεῖον, ὥστε ἀνάγκη πᾶσα καταλύσῃ εἰς ἰδιώταις.

Εἰς τοὺς θερμοὺς τόπους τὸ σῶμα γίνεται εὐκρινότερον, ἢ μᾶλλον ἀνεπτυγμένον, καθὼς καὶ τὸ πνεῦμα, ἐν ᾧ ἀμφότερα ἀποναιροῦνται εἰς τοὺς ψυχρούς. Διὰ τοῦτο εἰς τὴν Ἰταλίαν μάλιστα καὶ τὴν Ελλάδα εὐρῆκεν ἀνεκὰθεν ἢ γλυπτικὴ τέχνη τὰ ἐπισημὰ ὑποδειγματα.

Εἰς τὰ δυσχεμερα κλίματα ὁ ἄνθρωπος γίνεται σκεπτικώτερος· διότι καθήμενος ἐντὸς τῆς οἰκίας του πολλοὺς μῆνας ἔχει τὸν νοῦν ἥσυχον, οὐτ' ἀντιπερισπάται ὑπὸ τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων, οὐτ' ἀντιδρᾷ ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν μελέτην· ὁ δ' ἀνθρώπος τῶν μεσημβρινῶν τόπων διασκαδαίξει τὴν προσοχὴν του εἰς τὰ ἔξω· ὅθεν γίνεται ὄξυς καὶ ἐπιπόλοιοις περὶ τὰ διανοήματα καὶ τὰς πράξεις του.

Αὔξανει πολὺ ταχύτερον ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, ἀλλὰ καὶ γηράσκει ὁμοίως. Ὁ Μολδοβάρδος ἀρχηγὸς τῆς θρησκείας τῶν Ὀθωμανῶν ἐνυμφώθη ἐν νεατῇ, ἢ δωδεκαετῇ τὴν τρίτην του γυναῖκα, τὴν Φατεμῆ· εἰς δὲ τὴν Γερμανίαν, τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Ρωσσίαν καὶ Σκανδιναβίαν μολίς εἰς εἴκοσιν ἐτῶν ἡλικίαν ὑπάρχουσιν αἱ νεάνιδες ἐπίγαμοι, ἐκτὸς μόνον ἂν ἀνεπτύξαν πρωίμως· τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα δὲ κακῆς καὶ παρημελημένης ἀγωγῆς, δι' ἀσέμνων διακούσμάτων καὶ θαμάτων κτλ. καθὼς ἐπιταχύνονται καὶ τὴν αὔξησιν τινῶν φυτῶν διὰ τῆς θερμότητος.

Διαφέρει τὸ γῆρας τῶν θερμῶν τόπων καὶ τῶν ψυχρῶν· οἱ γέροντες τοῦ βορῶν πάσχουσιν ἀπὸ θλίβῃν καὶ φροντίζουν μόνον πῶς νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀμύδρᾳ ζωπικρῆ τῆς ζωῆς· ὁ γέρον ὅμως Ἰταλὸς καταταγίνεται ἐτι εἰς τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ἀρχαῖαν λογιάν. Ἀ, δυστυχῆς ἐγὼ, ἔλεγεν ὁ Κανόβας πνεῦν τῆς λαισίστις, ὅεν θέλω πλέον πλάσαι Ἀφροδίτην. Dum que non fero piu Venere. Πο ἄνεις εἰς τὸ θέατρον εἶδον καὶ ἤκουσα ἐρίζοντας περὶ τῶν θεληγῆτρων τῆς Κυρίας, Mars καὶ τῆς K. Σοντάγ, ἢ Μαλιβέραν πολλοῦν· ἀλλ' εὐρώστους γέροντας, ὡς ἂν διετήρουν ὅλην τὴν νεότητος τὴν ἀμύδρᾳ καὶ τῶν παθῶν τὴν δύναμιν.

Οἱ Ἀμερικανοὶ ἀγαλλονται καὶ ὑπεβούονται κατ' ἐξοχὴν, ὅταν βλέπωσι τοὺς ξένους ἐρευνῶντας φιλοσοφίαν· εἰς τὰ ἄριστα τῆς πολιτείας, των σημείον πατριωτισμοῦ καὶ φιλοτιμίας ἐθνικῆς ἀξιάγαστον. Ἀλλὰ γέλασον ἔμπροσθεν τοῦ Νεαπολίτου, περιπατῶν τὴν πατρίδα του, τὰς γυναικὰς τῆς, τοὺς ἰσχυροὺς καὶ τοὺς Λαζαρόνους, καθὼς καὶ τοὺς ἀρχόντας τῆς καὶ τὴν βιομηχανίαν, καὶ τὴν πολιτείαν, καὶ τὴν θρησκείαν, καὶ τὰ ἔθνη, καὶ τὸ θέατρον, καὶ τὴν πολιτικὴν, καὶ τὸν ἰδιαιτέρον βίον, ἀπὸ τὸ παλάτιον τοῦ Ἰου μέχρι τῶν ἐσχάτων τῆς Ἀπουλίας· οὔτε κινεῖται, οὔτε φροντίζει. Τί μοι μέλει, ἴσως σοὶ ἐπιπρὸς ἐγὼ τρώγω τὰ μακαρονιά μου, τὰ δὲ λοιπὰ καὶ ἐπιπρὸς ταντώσων εἰς ἐμὲ ἀδιάφορα. Ἡ ἀναισχυντία ἀνὰ πᾶσι μολίς εἰς τοὺς Νεαπολίτας, οὐχὶ διότι ἔχουσιν ἀρχεῖον χαρακτῆρα, ἀλλ' ἢ ἠδυπάθεια καὶ ὀνειδίαν βερος βίος ἐξάλειψαν ἀπ' αὐτοὺς καὶ τὸ αἰσθημα τῶν κοινῶν αὐτῶν καθηκόντων· ἀπέμαθον δὲ νὰ ἐρυθρῶνται.